

۲۰۱۹/۰۱/۰۱

سید جاوید حکیمی

رابطه افغانستان با هند در دوره اشرف غنی

رابطه افغانستان با هند مبتنی بر مشترکات تاریخی، فرهنگی و اجتماعی گره خورد است نقش هند در افغانستان در سه مرحله نظر به زمان‌های مختلف قابل ملاحظه است:

مرحله اول: استقلال هند سال ۱۹۴۷ الی اخیر جنگ سرد ۱۹۹۱:

منازعه خط مرزی دیورند بین افغانستان و پاکستان باعث شد که رابطه افغانستان با هند نزدیکتر و مستحکم تر شود. در ابتدا رابطه هند با افغانستان بسیار خوب بود اما با مداخله اتحاد جماهیر شوروی به افغانستان رابطه هند با افغانستان تغییر خورد و هند در ارتباط به مداخله شوروی بی طرفی اعلان نمود که باعث تأثیرات منفی در رابطه افغانستان با هند شد.

مرحله دوم: ختم جنگ سرد ۱۹۹۱ تا ختم رژیم طالبان در افغانستان ۲۰۰۱:

رابطه هند با افغانستان بعد از سرنگونی رژیم داکتر نجیب الله و در جریان رژیم برهان الدین ربانی دستخوش تغییرات بود اما بعد از به وجود آمدن رژیم طالبان به حمایت مستقیم پاکستان این رابطه تحت شعاع قرار گرفت در زمان طالبان هند به شمول روسیه و ایران از ائتلاف شمال که اکثریت آن‌ها را تاجیک‌ها، هزاره‌ها و ازبیک‌ها تشکیل می‌داد حمایت نمودند.

مرحله سوم: مداخله آمریکا ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۸

بعد از سرنگونی رژیم طالبان رابطه هند در افغانستان بهتر شد و از سال ۲۰۰۱ بدین سو هند بالغ به ۲ میلیارد دلار امریکایی به افغانستان مساعدت نموده و یک میلیارد دلار امریکایی به سالهای دیگر تعهد

نموده است. هندوستان از پروسه دموکراسی در افغانستان حمایت نموده و در این مقاله رابطه هند با افغانستان بعد از سال ۲۰۱۴ تحت بررسی قرار می‌گیرد.

فاکتور پاکستان

در جریان چهار دهه جنگ و منازعه در افغانستان پاکستان همیشه یکی از بازیکن‌های مخرب در افغانستان بوده است و این باعث شده که رابطه افغانستان با هندوستان نزدیکتر شود. پاکستان همیشه ادعای دوستی و برادری با افغانستان نموده ولی هرگز این ادعا را جامه عمل نپوشانده است. با وجودی وعده همکاری پاکستان در زمان حکومت‌داری حامد کرزی پاکستان طالبان و شبکه حقانی را در خاک خود پناه داده و از گروه‌های هراس‌افکن و تروریست در افغانستان حمایت نمود. بعد از اینکه اشرف غنی قدرت را در سال ۲۰۱۴ بدست گرفت. کابل پالیسی خارجی خود را در رابطه با پاکستان تغییر داد و اشرف غنی یک رابطه نیک را با پاکستان آغاز نمود و حتی پیمان تبادل معلومات استخباراتی را با دستگاه استخباراتی پاکستان (آی‌اس‌آی) امضا نمود و اکثر مردم هند را متعجب ساخت و حتی اشرف غنی در جریان بازدید خود از بیجینگ بیان نموده که نقش هند در افغانستان فقط یک مساعدت کننده است و بس.

اما با گذشت زمان رابطه افغانستان با پاکستان بدتر شد به خاطر آنکه پاکستان سیاست دو رو را با افغانستان بازی نموده ادعای همکاری در پروسه صلح نموده اما در حقیقت از گروه‌های هراس‌افکن و تروریست در افغانستان حمایت و آن‌ها را در خاک خود پناه داد که باعث شده نقش هند در افغانستان بیشتر شود.

رابطه دوجانبه هند – افغانستان

چون پاکستان مستقیماً با طالبان رابطه داشت بناً هند از مداخله امریکا در افغانستان حمایت نمود هند از اعزام نیروی نظامی بخاطر حساسیت‌ها با پاکستان خود داری نمود اما وعده همکاری و مساعدت‌های مالی جهت بازسازی و انکشاف افغانستان داد. سران حکومت وحدت ملی افغانستان (محمد اشرف غنی و عبدالله عبدالله) بعد از یک انتخابات جنجالی طویل مدت از هندوستان بازدید نمودند. نریندرا مودی صدر اعظم هندوستان هم‌چنان جهت افتتاح تعمیر پارلمان بار نخست و جهت افتتاح بند دوستی افغان – هند (بند سلما) برای بار دوم از افغانستان دیدن نمود. با وجودی که در اوایل پالیسی خارجی هند حمایت از همکاری و فراهم نمودن وسایل غیر کشنده به افغانستان بود اما در زمان مودی پالیسی خارجی هند تغییر خورد و هندوستان هلی‌کوپترهای نظامی Mi-۲۵ را به افغانستان مساعدت نمود و این یک تغییر ۱۸۰ درجه ای در پالیسی خارجی هند جهت فراهم نمودن وسایل کشنده به افغانستان می‌باشد. هم‌چنان مودی در جریان سخنرانی با اشرف غنی در سپتامبر ۲۰۱۶ در دهلی جدید مساعدت یک میلیارد دلاری را به افغانستان اعلام نمود و کشور هندوستان ۱۳۰۰۰۰ تن گندم را از طریق بندر بحری تازه ایجاد شده چابهار ایران به افغانستان مساعدت نمود.

در دوره حکومت مودی و غنی رابطه دو جانبه افغانستان و هندوستان بهبود یافت و بارها سران حکومت‌های هر دو کشور از کشورهای هم‌دیگر شان بازدید نمودند.

بعد از سرنگونی رژیم طالبان هندوستان با حمایت از پروسه بازسازی و انکشاف افغانستان از سیاست نرم در قبال این کشور استفاده نموده و پروژه‌های متعدد سکتور عامه را مانند اعمار بند سلما و تعمیر پارلمان افغانستان حمایت نمود. هند هم‌چنان در سکتور صحت و معارف، آموزش کارمندان خدمات ملکی و دیپلومات‌ها افغان، ایجاد تسهیلات برای بازدید افغان‌ها مانند بازدید هزاران افغان از هندوستان جهت توریسم و مراقبت‌های صحتی همکاری نموده است. ژئوپولیتیک افغانستان علاقمندی هندوستان را جلب نموده و به همین خاطر هندوستان از بازسازی با فراهم نمودن مساعدت‌های مالی حمایت می‌نماید.

د پانو شمیره: له 2 تر4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې دلېکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

چون افغانستان یک کشور محاط به خشکه است و جهت دسترسی به آبهای بحری ضرورت به بندر بحری کراچی پاکستان دارد به همین دلیل پاکستان از این خلا استفاده نموده و اقتصاد این کشور را متکی به خود ساخته است. هند با آگاهی خلای موجوده از ایجاد بندر-چابهار ایران حمایت نموده و جهت ایجاد این بندر مساعدت‌های لازم را نموده تا افغانستان بتواند به آسانی از طریق بحر با کشورهای دیگر تجارت نموده و اقتصاد این کشور دیگر به پاکستان متکی نباشد.

مساعدت‌های هند به افغانستان از سال ۲۰۰۱ بدین سو از مرض ۳ میلیارد دالر گذشته است. هندوستان موافقت نموده که از نیروهای امنیتی و دفاعی افغانستان جهت مبارزه با تروریسم، مواد مخدر، جرایم جنایی و پول‌شویی حمایت نماید. هندوستان در بخش‌های امنیتی، معارف، صحت، زراعت، آب آشامیدنی، آبیاری، انرژی قابل تجدید، دستگاه کوچک انرژی برق آبی، کنترل سیلاب‌ها، ورزش و زیربنای خدمات عامه حمایت نموده است.

پالیسی جدید ترامپ برای افغان‌ها و هندوستان

در زمان اداره اوباما هندوستان به عنوان یک چالش برای افغانستان به حساب می‌رفت اما نظر اداره ترامپ یک تغییر قابل ملاحظه در رابطه به هند به وجود آورده است اداره ترامپ هند را بخشی از راه حل منازعه افغانستان می‌داند.

اداره ترامپ دولت پاکستان را به خاطر حمایت از گروه‌های تروریستی تحت فشار قرار داده و میلیاردها کمک مالی خویش را به پاکستان قطع نمود. پالیسی جدید ایالات متحده امریکا در قبال جنوب آسیا تغییر خورده و هند را به عنوان مرجع ذی‌دخل قابل اعتماد در منازعه افغانستان می‌داند.

اعلام پالیسی ترامپ در مورد افغانستان و پاکستان از طرف کابل و دهلی جدید مورد استقبال قرار گرفت اما مورد خشم مقامات پاکستان قرار گرفت اسلام‌آباد اعلام نمود که پاکستان از گروه‌های تروریست و هراس‌افکن در افغانستان حمایت نمی‌کند. پالیسی جدید اداره ایالات متحده هندوستان را تشویق می‌نماید که نقش خود را در کمک‌های انکشافی و پروسه صلح افغانستان افزایش دهد.

پالیسی ترامپ در قبال افغانستان و پاکستان کشور هندوستان را قادر می‌سازد تا تأثیرش را در حل منازعه، انکشاف و پروسه بازسازی افغانستان بیشتر بسازد.

مانورهای ژئوپولتیک منطقه‌ای

نقش هندوستان در افغانستان با تغییر پالیسی خارجی روسیه و ایران در مورد منازعه افغانستان به چالش کشانیده شده است و این کشورها کوشش می‌نمایند که موقعیت و اشنگتن در افغانستان را ضعیف نشان دهند. همچنان رابطه تهران و واشنگتن به خاطر خروج ایالات متحده امریکا از معاهده هسته‌ای بدتر شده است. اداره ترامپ ادعا می‌نماید که ایران از طالبان در افغانستان حمایت می‌نماید و در حین زمان رابطه واشنگتن و مسکو هم وخیم شده است. نزدیکی جغرافیای روسیه به افغانستان باعث نگرانی این کشور از گسترش شاخه خراسان داعش در افغانستان شده است.

مسکو رابطه خود را با تهران و اسلام‌آباد مستحکم نموده تا تأثیرات شاخه خراسان داعش را در افغانستان کاهش دهد و این رابطه‌ها باعث شده که طالبان قادر به ایجاد روابط نزدیک با ایران و روسیه شوند. همچنان روسیه و چین در مورد برخورد تند اداره ترامپ در مقابل پاکستان ابراز ناخرسندی نموده است. تمام این حرکات باعث تأثیر منفی در مورد نقش هند در افغانستان شده است.

هم‌آهنگی دیپلوماتیک

د پانو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لپکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

هندوستان افغانستان را در سطح منطقه همکاری نموده تا بتواند عضو اتحادیه همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا (سارک) در سال ۲۰۰۷ شود. همچنان افغانستان و هندوستان پیمان همکاری‌های استراتژیک دو جانبه را در سال ۲۰۱۱ به امضا رسانده‌اند. بعد از حمله به منطقه یوری جامو کشمیر هند به تاریخ ۱۸ سپتامبر که باعث کشته شدن ۱۹ هندوستانی توسط تروریست‌های که در پاکستان موقعیت دارند هند جلسه سارک را که در اسلام‌آباد برگزار می‌شد تحریم نمود و به تعقیب آن افغانستان، بنگلادیش و بوتان جهت حمایت از هند این جلسه را تحریم نمودند. ریس جمهور اشرف غنی و صد اعظم نریندرا مودی در جریان کنفرانس پروسه قلب آسیا – استانبول در ترکیه به پاکستان جهت فراهم نمودن پناهگاه‌های امن تاختند. هر دو مقام یک‌صد خوستار مبارزه جامع جهانی نه تنها در مقابل گروه‌های تروریستی بلکه در مقابل اسپانسرهای که آن‌ها را آموزش، کمک مالی و پناه می‌دهند شدند.

پاکستان مانع روابط تجاری هند با افغانستان با استفاده از خاک پاکستان شده است. اشرف غنی در جریان بازدید از هند در اکتوبر ۲۰۱۷ به پاکستان اخطار داد اگر پاکستان اجازه ندهد که افغانستان از خاک پاکستان جهت تجارت با هند استفاده کند افغانستان نیز مانع استفاده خاک افغانستان توسط پاکستان در پروژه دهلیز اقتصادی چین – پاکستان (سی پک) که این پروژه شامل پروژه بزرگ چین یک راه یک کمربند خواهد شد.

در اخیر این مقاله به این نتیجه می‌رسیم چون پالیسی خارجی پاکستان مبنی بر اسلام‌گرایی می‌باشد بناً این نظر منطقی نمی‌رسد که پاکستان مانع فعالیت‌های افراطی و جهادی در خاک خود شود. پاکستان از رابطه هند و افغانستان نیز ناخشنود است و همیشه تلاش دارد تا مانع این رابطه با استفاده از قدرت نظامی با کمک نمودن گروه‌های تروریستی و افراطی در افغانستان شود. مشارکت بیشتر چین در افغانستان باعث فشار بیچینگ به اسلام‌آباد جهت قطع نمودن رابطه نظامی پاکستان به گروه‌های تروریستی در افغانستان خواهد شد.

اگرچه پالیسی ترامپ در مورد نقش پاکستان در افغانستان تغییر منفی نموده است اما موقعیت ژئوپولتیک پاکستان برای اداره ایالات متحده جهت حل منازعه افغانستان بسیار مهم می‌باشد امریکا نمی‌تواند پاکستان را در حل منازعه افغانستان نادیده بگیرد. پالیسی ترامپ بهترین فرصت برای هند جهت گسترش نفوذ خویش در بازسازی، توان‌مندسازی زنان، رشد اقتصادی و انکشاف زیربنای افغانستان می‌باشد. سیاست‌گذاران هند باید در پالیسی خارجی هند در مورد طالبان باید تجدید نظر نمایند. هند می‌تواند نقش مهم در آوردن طالبان در میز مذاکره و صلح افغانستان بازی نماید و نقش خود را در حل منازعه افغانستان افزایش دهد.

بر گرفته از تحقیق وینی کورا

India-Afghanistan Relations in the Modi-Ghani Era

Author(s): Vinay Kaura

Source: Indian Journal of Asian Affairs, Vol. 30, No. 1/2 (June-December 2017), pp. 29-46

Published by: Manju Jain

Stable URL: [Stable URL: https://www.jstor.org/stable/26465815](https://www.jstor.org/stable/26465815)

با سپاس از ۸ صبح

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی